

*Verdrag, op 3 mei 1967 te Monaco tot stand gekomen,
betreffende de Internationale Hydrografische Organisatie*

BRIEF VAN DE MINISTER
VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 21 februari 1969.

**Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
ontvangen: 24 februari 1969.**

**De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke
goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onder-
worpen, kan door of namens de Kamer of door ten
minste dertig leden der Kamer te kennen worden ge-
geven uiterlijk op 26 maart 1969.**

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en
onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet,
de Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrenge
hierbij de tekst en de vertaling in het Nederlands van het op
3 mei 1967 te Monaco tot stand gekomen Verdrag betreffende
de Internationale Hydrografische Organisatie, met Reglemen-
ten, (*Trb.* 1968, 72) ¹⁾ over te leggen.

Een toelichtende nota bij dit verdrag gelieve u hiernevens
aan te treffen.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal het ver-
drag alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

Toelichtende nota

Toen in 1921 een te Londen gehouden conferentie besloot tot
oprichting van het Internationaal Hydrografisch Bureau, stond
daarbij het streven op de voorgrond om door verbetering, uni-
formering en coördinatie van zeekaarten en andere voor de
scheepsnavigatie onontbeerlijke documenten een bijdrage te
leveren tot de vergemakkelijking en de beveiliging van de inter-
nationale scheepvaart. Zeekaarten en andere nautische docu-
menten werden tot dan toe vrijwel uitsluitend opgesteld naar
nationale normen, op grond van verschillende metingsmethoden
en met toepassing van uiteenlopende aanduidingen. Een en
ander ging ten koste van hun internationale bruikbaarheid. De
tijdens de eerste wereldoorlog ontstane onveiligheid van een
aantal vaarwegen, en de verwachting dat de scheepvaart een
steeds gewichtiger rol zou spelen in het internationale verkeer,
bevorderden de wil tot samenwerking op dit gebied. In de
statuten van het bureau werd evengenoemd streven als de voor-
naamste doelstelling opgenomen.

Inderdaad heeft het bureau onafgebroken gewerkt aan de
verwezenlijking van deze doelstelling. Het heeft uniforme voor-
schriften voor zeekaarten en andere nautische documenten in-
gang doen vinden. Voor het verrichten van hydrografische on-
derzoekingen zijn, en worden nog altijd, de meest betrouwbare
en doelmatige methoden en technieken door het bureau onder
de aandacht van de betrokken nationale diensten gebracht. Ook
verleent het bureau bijstand en voorlichting ten aanzien van
wetenschappelijke en technische studie op het terrein der hydro-
grafie en op daarmee in verbinding staande terreinen. Van ouds-
her wordt onder auspiciën van het bureau aan landen, die een
hydrografische dienst willen instellen, deskundige hulp ge-
boden. Er is een mondiaal hydrografisch documentatiecentrum
ingericht. En in vijfjaarlijkse conferenties verenigt het bureau
vertegenwoordigers van alle aangesloten hydrografische dien-
sten voor de bespreking van vraagstukken met betrekking tot
hun werkzaamheid en voor de vaststelling van gemeenschap-
pelijke, wetenschappelijke en praktische richtlijnen.

Inmiddels heeft zich echter een aantal veranderingen vol-
trokken, waarvan het bureau de invloed onderging. Eén daarvan
is, dat het aantal leden van het bureau steeg tot 41, waaronder
zich de hydrografische diensten van alle maritieme landen van

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

*Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal*

betekenis bevonden, die tot multilaterale samenwerking op dit terrein bereid bleken. Hoewel het arbeidsveld van het bureau zich dientengevolge niet alleen in opzet maar ook in feite tot alle wereldzeeën kon uitstrekken, verloor het aldus tevens het aanvankelijke karakter van een ietwat besloten vereniging; het werd een mondiale organisatie.

Een tweede verandering die vermelding behoeft, is de uitbreiding van de hydrografie zelf. Oorspronkelijk was de aandacht van de hydrograaf gericht op de beschrijving van dat wat zich aan het zee-oppervlak of onmiddellijk daaronder vertoonde: getijdenwisseling, zeestromen, diepten, oneffenheden en wrakken, en andere feiten, die rechtstreeks te maken hadden met het toenmalige schip en zijn behouden vaart. De technische ontwikkeling van het moderne schip, in het bijzonder van de onderzeeboot en van de tanker met zeer grote diepgang, stelde gaandeweg hogere eisen aan de kennis der natuurkundige en hydrodynamische eigenschappen van de zee. Tevens nam de belangrijke van een nauwkeurige kennis van de zeebodem voor de scheepvaart toe: niet alleen werden bodemverheffingen op grotere diepten dan voorheen relevant voor schepen, maar ook de geomagnetische en geofysische omstandigheden die door de zeebodem worden bepaald, begonnen een grotere rol te spelen.

Daarnaast werden zowel de navigatiehulpmiddelen als de middelen tot het vaststellen en het verstrekken van de voor de navigatie benodigde gegevens talrijker en voortdurend meer geperfectioneerd. Het gevolg is, dat het object van de activiteiten van het bureau – de zeekaarten en andere nautische documenten – sterk is gegroeid, vooral sedert de tweede wereldoorlog.

Een derde verschijnsel, samenhangende met het in de voorgaande alinea bedoelde, is de toeneming van het aantal internationale organisaties, welke taken raken aan die van het Internationaal Hydrografisch Bureau. Reeds sinds 1902 bestond de Internationale Raad voor het onderzoek van de zee, wiens arbeid vooral betrekking heeft op de levende rijkdommen van de zee (zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1968, 43). Na de tweede wereldoorlog ontstonden onder meer de Internationale Maritieme Consultatieve Organisatie, de Wereld Meteorologische Organisatie, de Intergouvernementele Oceanografische Commissie, die zich alle bezighouden met onderwerpen, welke in de huidige situatie aanrakingsvlakken met de doelstelling van het bureau vertonen.

De oprichters hadden in 1921 geen intergouvernementele status aan het bureau toegedacht. Leden waren niet de staten als zodanig maar hun hydrografische diensten. De statuten voorzagen in een privaatrechtelijke vereniging, weliswaar van internationale allure, maar onderworpen aan het recht dat gold in Monaco, waar op aanbod van Prins Albert I het bureau zijn zetel koos. Na de tweede wereldoorlog werd evenwel een geheel andere grondslag voor de stichting van internationale organisaties gebruikelijk en om de vervulling van zijn taak op gelijke voet met dergelijke organisaties mogelijk te maken, ontstond binnen het bureau de wens, het bestaan van de organisatie voor de toekomst te verankeren in een verdrag tussen de regeringen van de betrokken staten. Gegeven de omvang, de ingewikkeldheid en de betekenis van de door het bureau te verrichten arbeid kwam de transformatie van de statuten tot een verdrag aan de meeste leden noodzakelijk voor. Bovendien zou het verkrijgen van een „formele” status medebrengen, dat de Monegaskische en de Franse regering aan het bureau die faciliteiten zouden kunnen verlenen, welke in het algemeen aan volkenrechtelijke organisaties worden toegekend en welke zowel het functioneren van het bureau als de door de leden te dragen kosten zouden kunnen verlichten.

Op 16 juni 1958 werd een overeenkomst voor ondertekening opengesteld, welke beoogde aan het bureau de verlangde status te geven. Van meerdere zijden werden echter bezwaren ingebracht tegen een aantal juridische onvolkomenheden van de overeenkomst. In totaal zijn slechts 15 staten tot ondertekening overgegaan. De overeenkomst is nimmer in werking getreden en tijdens de in 1962 gehouden Achtste Internationale Hydrografische Conferentie werd besloten, dat een nieuwe verdrags tekst, die de gebleken bezwaren zou ondervangen, diende te worden opgesteld en aan de regeringen voorgelegd.

Een daartoe strekkende ontwerp tekst is voortgekomen uit het beraad van een onder Nederlands voorzitterschap bijeen gekomen werkgroep, dat daarna is voortgezet in de Hydrografische Commissie voor de Noordzee, waarvan de Nederlandse, de Britse, de Duitse, de Deense, de Noorse en de Zweedse hydrografen deel uitmaken. Dit ontwerp is, te zamen met Franse voorstellen van vergelijkbare strekking, ter discussie gesteld tijdens de Negende Internationale Hydrografische Conferentie, welke in april/mei 1967 te Monaco onder het presidium van de Nederlandse hydrograaf is gehouden. Het thans ter goedkeuring liggende verdrag vormt de uitslag van de overwegingen dier conferentie.

De doelstellingen van de door het verdrag opgerichte Internationale Hydrografische Organisatie zijn dezelfde als die van het bureau, welks voortzetting zij is. Toegevoegd zijn echter in artikel II, onder (d), en in artikel VIII, onder (f) en (g), verwijzingen van praktische aard naar de oceanografie, waaraan voor de hydrografische werkzaamheden meer en meer wetenschappelijke gegevens worden ontleend. Ook de structuur en de werkwijze der organisatie gelijken sterk op die van het bureau, met dien verstande, dat enige naamsveranderingen onvermijdelijk bleken. Op Frans aandringen zijn daarenboven een algemeen en een financieel reglement aan het verdrag gehecht, die grosso modo de reeds in het verleden op basis van de statuten gevolgde praktijk weerspiegelen. De door de conferentie aangenomen resolutie (a) verzekert voorts, dat bij de inwerkingtreding van het verdrag de nieuwe organisatie geheel in de plaats treedt van het voormalige bureau en ook de eigendommen van het bureau overneemt. Resolutie (b) voorziet in een overgangperiode van 2 jaar na het tijdstip der inwerkingtreding van het verdrag, voor die leden wier regeringen op dat tijdstip nog geen partij bij het verdrag zijn.

De ondergetekenden zijn van oordeel, dat het onderhavige verdrag op doeltreffende manier de transformatie van het bureau tot een intergouvernementele organisatie regelt. Zonder de gedurende enkele decennia gegroeide eigen aard en eigen vormen van de internationale samenwerking op hydrografisch gebied geweld aan te doen en zonder iets van de door het bureau vergaarde kennis en ervaring verloren te doen gaan, plaatst het verdrag de organisatie op een niveau waar zij als volkenrechtelijk gelijkwaardige partner kan samengaan met andere, min of meer verwante organisaties.

Gegeven het belang, dat het bureau voor een zeevarende natie als Nederland tot dusverre had, verheugen zij zich over het voortbestaan van deze instelling in een meer bij de huidige rechtsopvattingen aangepaste gestalte.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

De Staatssecretaris van Defensie,
A. VAN ES.